

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNASŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:

Na celý rok --- 4 koruny — hal.

Na pol roka --- 2 " — "

Na štvrt roka --- 1 " 20 "

Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.

Majiteľ a vydavateľ:

JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:

Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.

sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novín
 ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
 nonpareill riadku 80 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

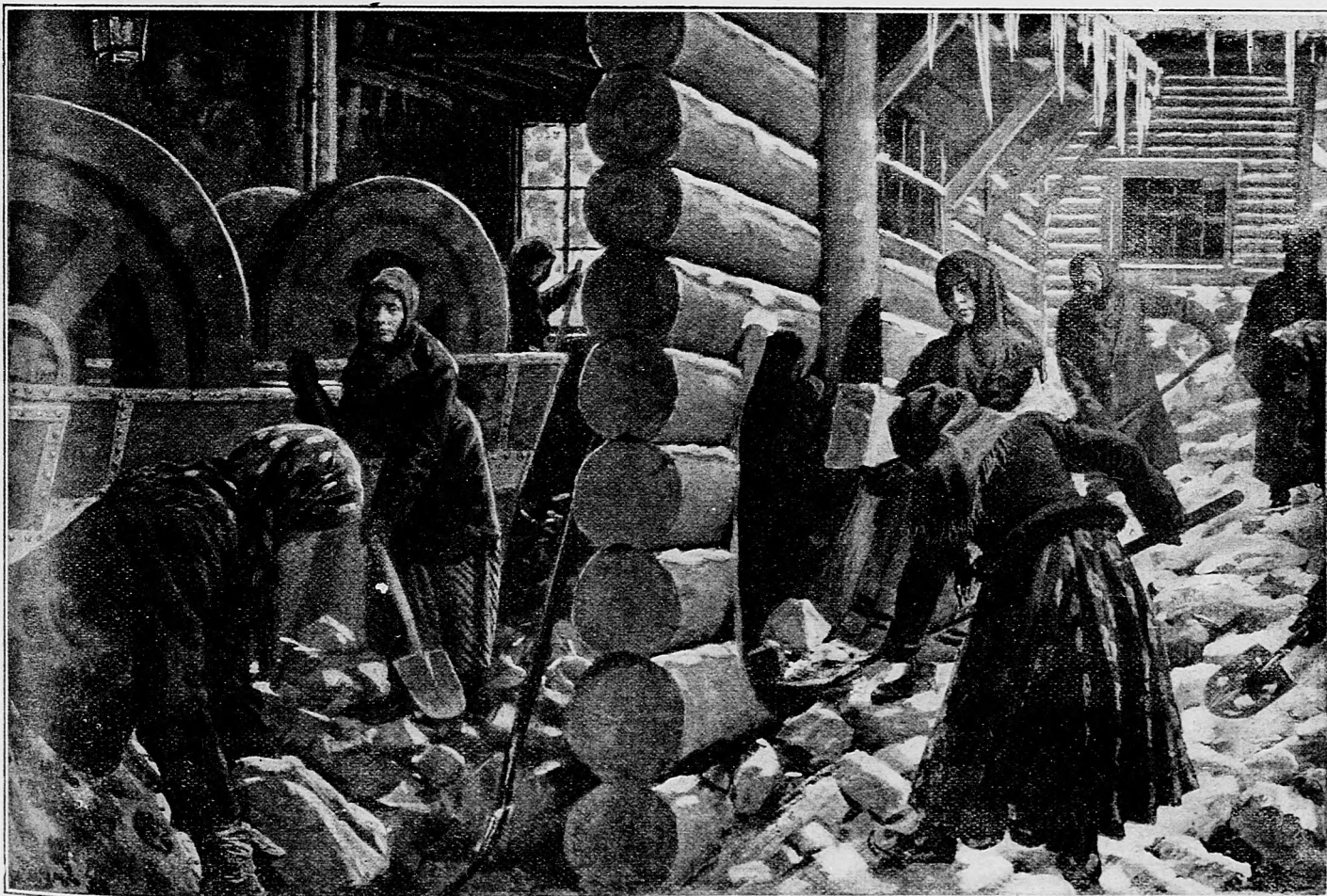
Katolíci alebo klerikáli?

Nepriatelia katolíckeho náboženstva pri každej príležitosti, keď o katolíckych záležitostiach verejne rečia, alebo píšú v novinách, aby sa svet nad jejich múdrosťami nezastavil, ktorými ako pokrstení katolíci ľudu záslepujú oči, hovoria o sebe: «My sme katolíci, ale nie klerikáli».

V tomto zmysle vyslovil sa nedávno na krajiniskom sneme istý katolícky vyslanec národníarsky a dopisovatelia národníarskych novín,

už či z hrubej nevedomosti, alebo zo zlosti, robia rozdiel medzi katolíkmi a klerikáli. Títo ľudkovia, čo takto jedajú, nevedia, alebo nechcú vedieť, že rozdiel medzi katolíkmi a klerikáli začali ponajprv robiť židovskí freimaureri. Na pamäti, alebo vo viere slabí katolíci sadajú im na lep a nazdávajú sa, že klerikáli a katolíci sú dva celkom rozdielne pochopy.

Ako že sa teda má vec s týmto židovsko-liberálnym vynálezom, či katolíci a klerikáli nie ozaj jedno a to isté? Či jesto rozdielu me-

V bani.

dzi katolíkmí a klerikálmi? Nie a za celý svet nie! Bo čo znamená byť a kto je katolíkom? Katolíkom je každý, čo je nielen pokrstený dľa obradov katolíckej cirkve, lež čo aj všetko verí, za pravdu drží, nasleduje a vyznáva, čo nám cirkev svätá z nariadenia Božského zakladateľa jej k vereniu prednáša. Katolík má byť katolíkom nielen dľa mena, lež aj dľa svojich skutkov. Katolík má byť katolíkom nielen vo svojom privátnom živote, vo svojej domácnosti, v rodine, v obchode, v remesle, v hospodárstve, lež pri každej príležitosti aj vo verejnosti. Katolík si nevyberá z učenia cirkve nariadenia a nauky milsie, lahšie, ktoré zachováva, kým zavrhuje nariadenia, ktoré sa priečia jeho chuti a poblúdenému rozumu, lež zachováva a svedomíte nasleduje všetko, čo svätá cirkev prednáša a nakladá. Pravý katolík nedá sa omámiť takými prázdnyimi heslami, aké ohlasujú židovské a freimaurerské noviny, ktoré jednotajne píšu o «ultramontánoch», «klerikáloch» a zlomyseľne udávajú, že «náboženstvo nemá čo hľadať vo verejnom a politickom živote».

Dobrý katolík je nielen na poly, lež v každom ohľade odhodlaným katolíkom. Liberáli, židovskí novinári, socialdemokrati, demokrati a jejich priatelia ničoho neboja sa tak veľmi na svete, ako keď vidia, že katolíci pevne stavajú sa na nohy. Tu ich všetkých prechádza veľká hrúza. Poneváč sa boja veľkej moci katolíkov, všetkým, čo za svoju svätú vieru mrú a žijú, dajú sa nadávať do: «klerikálov», «ultramontánov», «čuhášov», píšu o «panstve kňazov», blúznia vozpust sveta, ako nedávno isté národnárske noviny, «že ludu zatiaľ dobre nebude, kým nezvrhne zo seba panstvo kňazov». V nesmiernej hlúposti takéto židovským a socialdemokratickým duchom nadchnuté noviny predstavujú katolícke kňazstvo ludu ako nepriateľa slobody, pokroku a všemožnej kultúry. Na počudovanie je, že takéto výbuchy hlúposti znesie nielen žalúdok nejedného katolíka dľa mena, lež ešte aj rozum toho katolíckeho vyslanca národnárskeho, ktorý sa v krajinskom sneme tým chvastal: «že je on katolík, ale nie klerikálom».

Naši protivníci ničoho sa tak veľmi neboja, ako praktického kresťanstva, keď je ono v jeho celosti na poli verejného a súkromného života prisne a dôsledne prevedené a uplatnené. To-

hoto sa lakajú ako sova, keď ju z tmavej diery na slnko vystavíme. Poneváč ale v boji svätého križa proti židovsko-liberálnym a socialdemokratickým luhárstvám prirodzeným vodcom ludu je katolícke duchovenstvo, nepriatelia kresťanstva preto ho napádajú, očerňujú, znevažujú, aby lud od neho celkom odtrhli. Toto nám vysvetľuje tiež aj pokračovanie národnárskych novín. Hrozná vec je len i pomysleť na to, ako tieto noviny katolíckych biskupov a kňazov znevažujú pred ludom. Robia to tým cieľom, aby farníkov od svojich farárov, lud od svojich povoláných vodcov odtrhli. Lud opustený a bez vodcov domnievajú sa potom celkom do svojich pazúrov dostať a odrať ho do poslednej kože.

Nedajte sa zväzdať katolíci! Len našu svätú vieru šliapu nohami tí, čo vás búria proti vašemu duchovenstvu. Vašeho náboženstva, toho najväčšieho pokladu na svete, chcjú vás olúpiť vaši nepriatelia, nech sú oni freimaureri, židovskí liberáli, socialdemokrati, alebo bárs akého mena, čo jednotajne brízgajú na vašich biskupov a kňazov. Ukážte, že ste praví katolíci a horliví klerikáli, ktorí zmužile zastávate vaše duchovenstvo. Ukážte to tým, že uplatňujete zásady svojho svätého náboženstva a že ako veriaci kresťania a katolíci nedržíte a nerozširujete také noviny, čo naše duchovenstvo tupia, hania a pred svetom znevažujú.

Borsa! prečo vidíš mrvu v oku svojeho brata?

Že akýsi tulipánoš biedne pomlúval slovenských katolíkov v Ríme, že so socialdemokratmi držia, zato ludovú stranu upodozrieva a kope hore spomenutý Borsa v «Ludových Novinách».

Starí ľudia, čo sa včera, predvčerom stalo, to nevedia, na to zabudnú, čo sa ale za mladosti jejich stalo, to si dobre pamätajú a o tom radi vyprávajú. Z toho nezatváram, že p. Borsa nenie starý človek, lebo čo sa dialo za mladosti «Ludových Novín», jako nadávaly ludákom do pohanov, jako radily «Kresťana» s palicou vyhánaf a zabíjaf, jako rozposielali slovenskí ľudáci nehanebné otvorené karty na ludákov; on o tom nevypráva, a preto myslím, že pán Borsa ešte len z plienok sa vykuklal a už chce majstrom

byť, chce totiž mrvu z očí bratov svojich vyfahovať.

Pre brvno v očiach svojich sa nachodiace nevidí, nečíta, alebo aspoň vidieť a čítať nechce, že jeden Prohászka a jeden Majláth, tieto perly sboru biskupského, v tom okamžení by prestali byť privržencami ľudovej strany, jaknáhle by videli, alebo čítali o ľudovej strane, že civilne sobáše a beznáboženskosť podporuje.

Takéto luhárstvo, čo bez rozumu a bez rozvažitostí, jako malý chlapec púšťa pán Borsa do sveta, to je hnusoba!

Preto rady z hnusných úst pochádzajúce žiaden brat od «néppártu» prijať nemôže!... A ešte vraj, že my čistého svedomia nemáme?

Asnád sme podpalovali? Kňazov po uliciach vláčili? Vážnosť biskupov a predstavených u ľudu nášho ničili a potom pred súdom do Ameriky utekali?

Preto z toho sedla, na ktorom Kristus Pán sedel, pýtam sa:

Pane Borsa! kde ste bol, keď liberálna strana po stoličných mestách votizovala za civilne manželstvo? Ja som bol uprostred nich, ale nie za to, aby s nimi súhlasil, lež proti jejich hlasovaniu proteštoval v mene svojich veriacich a so svojimi veriacimi.

Keď vláčili pred súd privržencov ľudovej strany, jako vyznavačov neohrozených svojeho katolíckeho presvedčenia, pane Borsa kde ste bol? Ja som tam bol a do Ameriky som neutekal.

Keď ľud pri voľbe zbadal hlavného slúžneho, ktorý na zničení jednohlasnej voľby pracoval a začal surové hlasy z úst vypúšťať, ja som, pane Borsa, nekázal: ľudu môj, bor sa na neho! Nie, lež *ztrhnite klobúky, to je váš predstavený, pozdravte ho!* Lebo tá viera moja z lásky pochádza, tá ale ovocie pokoja, jak mne, tak aj ľudu môjmu prináša, kým ten ľud na mňa a nie na pána Borsu počúva.

My sme nenie kepienkári, nie lhári, ani nie buriči. lež svornosť a pokoj milujúci veriaci. A preto pokrytče! vyhod napred brvno z oka svojeho a potom pohliadni, aby si vyňal mrvu svojemu bratovi z oka.

Rybárik.

Krestania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

Špinavá bielizeň socialdemokratov.

Nenie nechutnejšej roboty, ako pretriasať špinavú bielizeň, tým viacej, keď je ona tak ohavná, ako je bielizeň červených Jakobov. Z lásky ku nášmu ľudu treba sa nám predsa aj s týmto neprijemným predmetom zaoberať, aby mnohí, čo sa doposiaľ klamať dali kroz týchto červených Jakobov otvorili oči a konečne nahliadli pravdu.

Hlavní Jakobovia, totižto Jakub Weltner, Jakub Izrael, Max Grossmann a Bokányi začali sa nedávno verejne rvať k obveseleniu sveta. Vy-zradili jeden na druhého všetko čo vedeli. Jakub Izrael, ako je to napísané v istých novinách, z horúcej lásky ku svojim milým súdruhom uverejnil proti nim nasledujúce obžaloby:

1. Vodca socialdemokratov Grossmann, ako jedinký Maxlík, hrozil sa v jednom zasadnutí Bokányimu, až nebude mlčať, že vtedy také veci vykričí o ňom, ktoré mu krky zlomia.

2. Bokányi pri priemyselnej kasse nemocných spravoval peniaze, z ktorých nevedel zložiť účty.

3. Roku 1906. kúpil Bokányi knihy pre staviteľských robotníkov za 3500 korún a vyjednal si pritom nehanebným spôsobom ako províziu 200 korún. (Toto sú *pobočné dôchodky* červených Jakobov.)

4. Istý židovský agent, ktorý vábi ľudí ku vyvandrovaní, podplatil hlavné noviny socialdemokratov, známe pod menom «Népszava» a tieto peniaze podelili si elvtárš Diamant (ozaj drahý Diamant) s dvoma druhými elvtáršami. (Pekne vyzerajú tie malé pobočné dôchodky tých červených Jakobov.)

5. Jakub Izrael verejne vyzval svojho elvtárša Bokányiho, aby sa osvedčil a oslovil ho nasledovne: «*Ja viem, že ty nemôžeš byť statočný, ale to aspoň oprobuj*». — Dobré sa znajú títo Jakobovia. Ako by aj nie, veď už od viacej rokov spolu pracujú.

Na tieto láskavé obžaloby milého Jakuba Izraela odpovedali hlavní elvtárši tiež s obžalobami, ktorými mu dokázali, ako nečestne šafáril s tým majetkom socialdemokratických robotníkov.

Keď sa červení Jakobovia takto pred svetom

poriadne vyšticovali, dali sa jeden druhému nadávať do švindlerov a kmínov.

Ktokoľvek toto číta musí si pomysleť: drahí červení Jakubovia, vy ozaj všetci máte pravdu! Pri tejto príležitosti obraciame sa ku našim bratom robotníkom a privolávame im: dobre sa podívejte na túto spoločnosť, hlavní vodcovia jej nadávajú si jeden druhému do švindlerov a defraudantov a zaiste nie bez príčiny. Jestli ale ozaj dakoho oklamali, ošvindlovali a okradli, či neoškodili najviac vás, čo ste ich slepo nasledovali? Dobre sa podívejte na túto spoločnosť. Aby ste sa ku tejto nesvedomitej židovskej luze pripojili, k tomu zvädzajú vás a ľud slovenský národnárske noviny. Kto má ale rozum na svojom mieste, ten si musí povedať: nech padúch vezme všetkých červených Jakubov a jejich priateľov! Kto by však i po tejto krušnej skúsenosti ďalej im dôveroval a ich nasledoval, ten nezaslúži iného, iba aby ho ako zriedkavý predmet hlúposti vložili do špiritusu a vystavili v daktoremu muzeume na výstrahu budúcim pokoleniam.

Všetko falšujú.

Keď si dajaký stavec na plešivú hlavu parochňu natiahne a šedivé fúzy na čierne zbarví, zasmejeme sa nad ním. Keď dajaká mestská cifrena vyceruje na nás svoje falošné zuby a zvädlé líca si zamaľuje, lutujeme ju a myslíme si: do toho nás nič. Aj o to sa nestaráme, keď v Číne dostane mandarín za uznanie zásluh perko z páva, alebo keď u nás bez ohľadu na zásluhy ozdobia prsia vyznačením takému, o ktorom sa vie, že za malý osobný osob vstave sa je zrieknuť i večného spasenia. Kým proti takémuto falšovaniu, aké sa prevádza vo verejnom živote len mravne citlivejší pozdvihujú slovo, proti falšovaniu potravných článkov s úplným dôrazom protestovať treba každému, bo v takej háklivej otázke, ako je žalúdočná, ľudia sú bez výnimky veľmi citliví a neznajú špásu.

Či ozaj falšujú u nás potravné články? Viac ako by si to človek na základe vlastnej skúsenosti predstaviť mohol. To sa síce vôbec vedelo u nás, že keď si človek v Budapešti sjedol chleba, najedol sa zemiakov, keď si na pospas

kúpil hurku, nasýtil sa na kocky pokrúpanou starou žemlou a pilinami, aj to vedia ľudia, že to maslo, čo kupujú k vareniu, nikdy nevidelo kravy a že to víno, ktorým sa chcejú občerstiť a falšovanými jedlami zhubený žalúdok vypláchnuť, nikdy nevidelo viniča. Že potravné články v hlavnom meste falšujú, to je vôbec známa vec, lež že sa to aj na vidieku robí a to v takej miere, ako je dokázané, to doposiaľ nikto nechcel veriť. Gazdinky na vidieku sa posiaľ len keď papriku kupovali váhavo pýtaly kupca, či tá segedínska paprika nenie z tehly, v ostatnom boly mienky tej, že iné potravné články nenie sú falšované.

Falšovanie potravných článkov nebolo teda doteraz v obyčaji po vidieku, včul ale šíria sa tieto nemravy priam tak, ako v hlavnom meste. Svedčí o tom výkaz hospodárskej akademie v Dobrecíne. Z tohoto výkazu vidno, že poľnohospodárske a potravné články v minulom roku ešte viacej falšovali, ako v predošlých dobách. Chemická stanica výš spomenutého ústavu vykazuje, že zo vzoriek poľnohospodárskych a potravných článkov, ktoré ta poslaly úrady ku preskúmaniu, falšované bolo: zo vzoriek mlieka a smotánky 84 percentov, zo vzoriek masla 75 percentov, zo vzoriek vína a pálenky 100 percentov, zo vzoriek poslanej vody ku pitiu 33 percentov bolo zdraviu celkom škodlivé. Z korenia ku preskúmaniu zaslaného falšované bolo: zo vzoriek papriky 53 percentov, zo vzoriek mletého cimmetu 84 percentov, zo vzoriek mletého čierneho korenia 85 percentov, zo vzoriek mletých hrebíčkov 100 percentov.

Takýmto spôsobom je ľahko sbohatnúť, Šikovných rúk synovia Palestíny ľahko si môžu milióny nashrňať takýmto riadom. V záujme pravdy treba totiž na to poukázať, že falšovaniu potravných článkov nikto sa tak náležite nerozumie, ako národ vyvolený. Potomci tohoto národa majú v rukách celé kupectvo, oni uvádzajú do obchodu falšované potravné články, oni tučnejú a bohatnú z nášeho ľudu. Kalkokolvek falšovateľov zdrapia v hlavnom meste, skoro všetci patria k vyvolenému národu. Kto sa o tom chce presvedčiť, ako ide na dedine, nech sa obhliadne a spočíta si, koľko tam pozná kresťanských sklepníkov a koľko židovských kramárov. To ale nenie ešte dosť. Nenie dosť poznať nepriateľa, treba nám hľadať chybu napraviť, bo to nesmieme už

ďalej
naše
M
muta
nenaj
povol
zané
nedba
nosti
tiež
kroz
uspor
snem
L
žif m
N
obec
čosko
K
potom
stával
sklepi
ťažko
miest
sfans
presta

K
nedáv
zaobe
D
židov
bolo
mern
židov
perce
jich
826
perce
vnom
teda
telstv
Ž
v prv
dne
realk

ďalej znášať, aby za mozolne vyrobené haliere naše falšovaným tovarom traktoval nás židák.

Musíme teda odpomoc hľadať aj proti tomuto, nehľadajme ju ale u druhých, bo jej tam nenajdeme. Všeobecná ponosa je, že vrchnosť povolaná ku prevedeniu zákona, ktorým zakázané je falšovanie potravných článkov, veľmi nedbanlivo plní svoju povinnosť. Ku tejto vrchnosti by sme sa teda darmo obrátili. Od vlády tiež nemáme čo očakávať, bo je táto viazaná kroz vyrovnanie s Rakúskom a kým toto nenie usporiadané, nový zákon o potravných článkoch snemom vyneseny byť nemôže.

Ľud náš ale aj do tých čias chce žiť, ba aj žiť musí.

Nepozostáva teda nič iného, ako aby každá obec sama si pomohla a to tým spôsobom, že čoskorej založí si kresťanský potravný spolok.

Kroz kresťanský potravný spolok postará sa potom sám ľud o to, aby za svoje peniaze dostával dobrý, čistý, nefalšovaný tovar a židovský sklepník alebo navykne ku statočnosti, čo je ale ťažko uveriť, alebo uskočí z dediny, aby na inom mieste a v druhom obore podujal boj proti kresťanstvu, lebo on proti nám bojovať nikdy neprestane.

Židovstvo v Uhorsku.

Koloman Veszprény v Debrecíne uverejnil nedávno štatistické dielo, v ktorom dopodrobna zaoberá sa so židovstvom v Uhorsku.

Ďľa tohoto diela roku 1890. bolo v Europe židov 4 milliony 349 tisíc a 739. V Uhorsku bolo v udanom roku 725 tisíc a 222 židov. Pomerne ku obyvateľstvu krajiny bolo v Uhorsku židov roku 1850. 2·79 percentov, roku 1869. 4·0 percenty, roku 1900. 9·95 percentov a počet jejich sriastol v tomto čase z 368 tisíc 525 na 826 tisíc a 222. Asi tretina celého židovstva, 30 percentov, zdržuje sa v mestách a v samom hlavnom meste Budapešti je 167 tisíc 974 židov, teda 23·4 percentov hlavnomestského obyvateľstva.

Židovstvo ku pozdvihnutiu svojho plemena v prvom rade používa školy. Tomuto zodpovedne roku 1890. stredné školy, ako gymnázia a reálky mali medzi školskou mládežou 22·74 per-

centov židovských detí. Vo vyšších ústavoch krajinských medzi inými študentami bolo židovských mladíkov: na hlavnej zverolekárskej škole 60 percentov, na lekárskej universite 47·8 percentov, na umeleckej hlavnej škole 44·23 percentov, na lekárskej hlavnej škole 31·93 percentov, na pravotárskej hlavnej škole 27·72 percentov. Vedľa vonkajších krajinských ústavov ešte vo väčšom počte navštevovali židovskí mladíci vyššie školy v hlavnom meste. Vidieť to z toho, že po medzi celej študujúcej mládeže na lekárskej hlavnej škole 51·6 percentov, na pravotárskej hlavnej škole 35·5 percentov, na umeleckej hlavnej škole 44·23 percentov, na lekárskej hlavnej škole 35·1 percentov, na filozofickej hlavnej škole 24·7 percentov bolo židovských študentov.

Tejto návšteve hlavných škôl zodpovedne uplatňuje sa u nás židovstvo v celom verejnom živote. Nie veľkých úspechov dosiahlo, lež predsa zastúpené je medzi štátnym úradníctvom, kde 4·4 percenty sú židia, pri stoličnom úradníctve dosiahlo židovstvo 2·2 percenty, medzi mestským úradníctvom sú 4·5 percenty, medzi obecnými notármi 3·2 percenty, medzi pomocnými notármi 6·4 percenty a konečne medzi rychtármi sú 3·2 percenty židia.

Vo väčšom počte zastúpení sú u nás židia medzi advokátmi a lekármi. Medzi advokátmi bolo roku 1906. židov 34·2 percentov. Od roku 1890. do 1900. sriastol u nás počet židovských advokátov z 918 na 1558, totiž o 68·6 percentov. Medzi lekármi bolo roku 1900. židov 48·2 percentov a medzi zverolekármi bolo v tomže roku židov 24·8 percentov.

Najjasnejšie vidieť ostatne v akom počte sa uplatňuje u nás židovstvo vo verejnom živote z nasledujúceho štatistického výkazu:

Roku 1900. bolo u nás úradníkov verejnej správy 34 tisíc 135, z týchto bolo židov jeden tisíc 619, teda 4·8 percentov; v obore pravosúdia bolo úradníkov 19 tisíc 574, z týchto bolo židov 3 tisíc 786, totiž 19·3 percentov; v obore výučby bolo zamestnaných 43 tisíc 252, medzi tymito bolo židov 5 tisíc 184, alebo 11·9 percentov; v obore verejno-zdravotnom bolo zamestnaných 18 tisíc 258, medzi tymito bolo židov 3 tisíc 756, teda 20·4 percentov; pri vedec-kých spoločnosťach bolo zamestnané jeden tisíc 220, z týchto bolo židov 219, to jest 17·9 per-

centov; v obore literatúry a umenia bolo zamestnané 3 tisíc 870, medzi týmito bolo židov 874, teda 22·6 percentov; konečne medzi 2763 osobnosťami slobodného zamestnania bolo 482 židov.

Zaujímavé je, o čom nás štatistika v krátkom poučuje, ako uplatňuje sa u nás židovstvo v poľno-hospodárskom ohľade. Roku 1900. bolo u nás 3836 hospodárov, čo vládali majetkom vyše tisíc holdov, medzi týmito bolo židov 1064, teda 27·6 percentov; v tomže roku mali sme 23 tisíc 184 hospodárov, čo vládali majetkom vyše 100 holdov, medzi týmito bolo židov 5922, to jest 25·5 percentov.

Vyzerá to teda u nás dost po židovsky.

Krešťania kupujte len u krešťanov!

Ovocinárstvo vo vestenickej doline.

Vysoké ministerium orby tento rok na jar na žiadosť pána Štefana Paska, farára veľko-bielického, poslalo do vestenickej doliny a okolia 4500 fajnových jablonoých štepov. Aby sa ale ovocinárstvo vo vestenickej doline čím skorej povýšilo, vyšš spomenutý pán Stefan Paska cestou okresného ablegáta pána Bélu Rakovszkyho zaslal na ministerium orby novú prosbu, v ktorej žiadal, žeby vláda vo vestenickej doline jednu štátnu ovocinársku škôlku založila, a aby aj v slovenskej reči vydala knihu, ktorá by malých gazdov o ovocinárstve poučila. Na túto prosbu ministerium orby pod číslom 49.066/VIII. 3. cestou nitrianskeho ališpána tú odpoveď dalo pánu Štefanovi Paskovi, že vo vestenickej doline ovocinársku škôlku založiť nemôže, pretože v susedstve v Prievidzi je už takáto ovocinárska škôlka. Ďalej ministerium orby posielala pánu Štefanovi Paska 500 sväzkov z diela slovenského: «Dochovávejme ovocie», aby tiež medzi malými gazdami v 10. obciach rozdelil a dáva mu na vedomie, že aj tento rok po 10. halieroch toľko jablonoých štepov je náklonné do vestenickej doliny a jeho okolia dať, koľko len žiadať budú, len to je potrebné, aby popis štepy žiadajúcich gazdov do dňa 15. septembra na ministerium orby zaslaný bol. Konečne ešte to píše minister orby v tom istom dopise, že na budúce do vestenickej doliny z času na čas pošle rozumných ovocinárov, ktorí by ľudu praktické ovocinárske prednášky držali a tak ľud o všetkom poučili, čo sa ovocinárstva týka.

Na základe tohoto ministeriálneho dopisu je teda potrebné, aby sa patriční gazdovia u svojich rychtárov hlásili a tam si zapísali, že koľko jablonoých štepov potrebujú. — Knižky «Dochovávejme ovocie» u pána Štefana Paska, farára vo Veľkých Bieliciach sú k dostaniu, pre ktoré osobne sa majú páni rychtári jednotlivých obcí dostaviť a potom tiež doma zdarma medzi dochovávateľmi ovocia rozdeliť.

POLITICKÉ CHÝRY.

Národnarsko-socialdemokratická taktika.

Národnarsko-socialdemokratickí vodcovia nevedia sa uspokojiť nad tým, že jeho veličenstvo kráľ osvieteného pána biskupa spišského vymenoval za skutočného vnútorného tajného radcu. Keď si oči chrenom natreli, nariekajú ešte aj vo viedeňských novinách. — Je to veľmi opatrné jednanie, lenže ono nezodpovedá požiadavkám počestnosti. Z poza plotu je ľahko brízgať a špintať. Čože zas vykrikujú národnarsko-socialdemokratickí rytieri na jeho excellenciu pána biskupa Alexandra Párvyho? Pofažne jeho vyznačenia píšú doslovne: *«Zvláštne vyznačenie pyšného a bezcitného biskupa, lojálni Slováci musia považovať za nezaslúžený krok zo strany koruny»*. Nuž páni rytieri z poza plotu! rozhodnutie koruny takto posudovať nikdy sa neopovážia lojálni Slováci. To majú v obyčaji len socialdemokrati, s ktorými sa teraz spriahli nelojálni národnari. Vykrikujú ďalej z poza plotu národnarski socialdemokrati na jeho excellenciu pána biskupa: *«že je pyšný a bezcitný tento Alexander Hrozný, tento tyran, «Assasin», ako ho jeho kňazi menujú»*. Odpustíte nám páni rytieri z poza plotu. To však ale sami musíte nahliadnuť, že takého pluhavého nadávania dopúšťa sa len korhel proti korhelovi. Ktorý katolícky kňaz by sa opovážil o svojom biskupovi povedať, že je pyšný a bezcitný? Ktorý katolícky kňaz sa opovážuje svojemu biskupovi nadávať do tyranov, assasinov, vrahov a menovať ho «Alexandrom Hrozným»? Nie, toho sa pravý katolícky kňaz dopustiť nemôže. Bolo by to aj urazenie celého stavu kňazského. Podobných prečinov dopúšťajú sa len židovskí a socialdemokratickí novinári a jejich verní pusipajťáši národnari. Vo svojom furtáctve zastavujú sa nad tým, že prečo Maj-

láth, Városov, Prohászka nenie sú vyznačení. — Gróf Majláth a arcibiskup Városov sú už tajní radcovia, aj biskup Prohászka sa tým stane, akiste, ale nikdy nie na odporúčanie národnárov. O týchto vie celý svet, že jejich brízganím na biskupov znevážif chcejú katolícku cirkev, potupif kňazstvo, veriacich odtrhnuf od viery, je to taktika národnársko-socialdemokratická.

Porada kresťanskej ľudovej strany snemovej.

V pondelok dňa 8. júla o 6. hodine držala poradu kresťanská ľudová strana snemová vo vlastnom kruhu. Porade predsedal gróf Aladár Zichy, minister okolo osobnosti kráľa. Prítomní boli: Štefan Rakovszky, Ján Molnár, Alexander Giesswein, Július Jánoky-Madocsány, gróf Geiza Majláth, Karol Hencz, Georg Szmrecsányi, Alexander Ernszt, Emil Gyuriss, Edmund Beniczky, Mikuláš Zboray. Predmetom pojednávania byly vnútorné záležitosti. Za vonkajších členov strany sú prijatí: Štefan Gálffy, dr. Ludvik Szmoy, Tibor Kovács a rytier Ludvik Mattyasovszky.

Zo snemu.

V piatok dňa 12. júla bolo v snemovni pred letnými prázdninami posledné formálne zasadnutie. Po tomto odročily sa zasadnutia do mesiaca októbra.

KRAJINSKÝ SNEM.

Pojednávania zákonných predloh o sriadení platov a o pragmatike železničiarov v podrobnostach zakončilo sa dňa 3. júla a obe predlohy prijaté byly väčšinou snemovne.

Franc Skyčák dňa 3. júla zadal dve interpellácie v takých záležitostach, o ktorých sám povedal, že sú len malicherné. Na interpellácie odpovie svojim časom minister vnútra.

V zasadnutí snemovne dňa 4. júla po prečítaní už prijatých predloh železničiarov pojednávala sa predloha o pragmatike úradníkov snemovne. Pri 19. §. predlohy navrhol *Štefan Rakovszky*, aby do osnovy o prísaha, úradníci povinní boli prisahať vernosť kráľovi a ústave krajinskej. Vyslanec *Karol Hencz* podporoval návrh Rakovszkyho a snemovňa ho prijala väčšinou hlasov.

Dňa 5. júla prijaté byly v trefom čítaní predlohy železničiarске. Minister pravosúdia *Anton Günther* predstrel štyri zákonné predlohy, a síce: o upotrebovaní šekov v obchode, o prenášaní kupeckých obchodov, o modifikácii trestného zákonníka a o modifikácii zákona o exekuciach.

V snemovom zasadnutí dňa 6. júla vyslanec *Alexander Ernszt* predložil snemu zprávu ministerstva obchodu o účinkovaní uh. kráľ. priemyselných dozorcov v roku 1905. Ustanovizeň priemyselných dozorcov, povedal rečník pri predložení zprávy, je u nás prítomne v socialpolitickom ohľade tá najvýznamnejšia. — Roku

1905. stala sa na tomto poli veľká zmena, nakoľko tá dávna žiadosť, aby 17 okresov priemyselných dozorcov decentralisované bolo, aspoň čiastočne sa vyplnila. To sa ale niako nemôže za dobré uznávať, že medzi priemyselnými dozorcami mnohí službu vykonajú bezplatne. Rečník vyzdvihuje, že v minulých dobách priemyselní dozorcovia nedozerali na fabriky v nočnom čase, čo je ale veľmi potrebné, prečo terajšia vláda veľkú váhu kladie na túto záležitosť. Rečník uvádza ďalej, že u nás deti a ženské pohlavie v hroznom počte obracajú sa ku priemyselnému robotníctvu. Ku obrane tejto triedy robotníctva zaviesť treba všetko potrebné. Ako krušný objav spomenúť treba aj tú okolnosť, že u nás učňov z roka na rok vždy viacej ubýva, čoho následkom je úpad priemyslu. Staraf sa treba o zodpovednú výchovu priemyselných učňov. Konečne spomína rečník záležitosť štrajkov. Počet štrajkov v poslednom roku zdvihol sa u nás zo 186 na 288. Napokon žiadal rečník, aby ohľadom veľkej vážnosti otázky štrajkov zákonodarstvu predstrená bola vždy štatističná zpráva o štrajkoch, zarovnak ako sa predostierajú zprávy priemyselných dozorcov. (Hlučný súhlas.)

Dr. Ján Tóth †.

Odobral sa k Večnému, ktorému cez celý život verne slúžil o cirkev, vlast a ľud veľkých zásluh muž a rektor malého seminára nitrianskeho dr. Ján Tóth. Nad odchodom jeho žiali nielen biskupstvo nitrianske, lež i katolíctvo celého Uhorska, ktorému bol zmužilým obrancom. V sobotu popoludní zomrel dr. Ján Tóth v Görce a na jeho žiadosť tam bol uložený k večnému odpočinku v pondelok dňa 7. júla. Od svojej mladosti zaoberal sa spisbou cirkevnou. Roku 1893. založil v Nitre noviny pod menom: «Nyitra-megyei Szemle», ktorých neunaveným redaktorom bol cez úplných 14 rokov, pričom najsvedomitejšie plnil aj povinnosti profesora bohoslovnia. Kolko bojoval v Pánu zosnulý za práva cirkve, kolko pracoval za blaho ľudu a kolko trpel, to sa nedá ani opísať. Kresťanská ľudová strana nemala horlivejšieho rozširovateľa a zmužilejšieho obrancu, ako jej bol dr. Ján Tóth, kňaz dľa srdca Božieho, nadaný zriedkavým vtipom a duchom opravdovej lásky kresťanskej. Čo tolko pracoval, bojoval a trpel za víťazstvo pravdy sladko odpočívá teraz v Pánu, zanechajúc ako dedictvo po sebe ten vznešený príklad, ako za povýšenie cirkve, za slávu Božiu a za blaho nášeho ľudu všetci bezžistne pracovať a vytrvale bojovať máme. — Odpočinitie večné daj mu Pane a svetlo večné nech mu svieti. Amen.

B E S E D N I C A.

Modlitba.

V piatok večer sedem korábov veslovalo na more z bretánskeho prístavu. Rybári šli na lov. Čas bol tichý a len príjemný vetrík pofukoval. Slnko hrialo a more bolo pokojné.

Rybári pri ostrove Sein mali siete svoje vystieraf. Všetci chlapi, ba aj menší a väčší chlapei išli na more. Na brehu len ženy, malé deti, pán farár, zvonár a jedon starý rybár zostali. Tento už nemohol viac íst na more, bo mal jednu nohu z dreva.

Koráby veselo kízaly sa po hladkom mori a rybári boli veselí. Tam na brehu stará Katarína, ktorej muž a štyroch synov búrlivé more pohltlo a neskôr čo mrtvolu na breh vyhodilo, krútila so šedivou hlavou a temným hlasom povrávala, že je to ozajstné pokúšanie Pána Boha v piatok íst na more. No, nikto ju nenačúval. Časomer pána farára ukazoval síce pekný čas a potom len na krátku cestu sa rybári vybrali. Zajtrá večer prídu zpiatky, a ak sa lov podarí, radostne môžu zasvätiť nedeľu. Ženy ledva že sa odobraly od mužov, len stará Katarína šla až k prístavu, ako to každý deň robila, tam si kľakla pod jeden veľký kríž, pomodlila sa, potom hodila na seba teplý ručník a hľadela so smutným pohľadom na odchádzajúce koráby, až kým ich tma neprehltla pred jej očima.

V noci nestalo sa nič zlého, ale v sobotu okolo poludnia nastal vetor, nebo sa zamračilo, more nespojone a zlostne mrmlalo, báchalo sa do brehu a metalo naň celé kytky hustých pien. Na nebi valily sa ťažké olovené mrákavy v hustých krdloch. Blískalo sa a rachot hromu pretrhoval povetrie. Vektor ako čo by bol hneval vlny rozpajedeného mora, bo sa vždy vyššie a vyššie vyhadzovaly. Ženy celé popoludnie stály v rade na brehu, držiac za ruku svoje malé deti a so strachom hľadely na pobúrené more, vyzeraly koráby a vzdychaly z husta k Bohu o pomoc. Ani jednu lodnú plachtu nebolo vidieť. Stará Katarína až do noci zostala na brehu mora, hoc triasla sa od zimy a div ju nezchytily roz-búrené vlny.

V tú noc vo všetkých chalúpkach horely svetielka a aj deti bdely. Strach a zármutok opanoval celú chudobnú osádku.

V nedeľu ráno víchor zdvojnásobil svoju vzteklosť. More vylialo sa až po malé zahrady a vyšklbalo posledné kvietky. Sfa veža vysoké vlny báchaly sa o breh, nešanovaly ani v prístave nachodiaci sa starý kríž, ako čo by ho chcely vyvaliť. Víchor hučal, vyhadzoval ka-

mene do výšky a dážď lial sa ani z putne. Bol ukrutný čas, ako čo by sa blížil koniec sveta.

Ženy neopovážily sa íst pozreť more. Zkormútené a s plačom kráčaly do kostolíka. Kostolník práve teraz zozvával na svätú omšu. Jedon zvon bol puknutý, hlas jeho sfa nejaké žalostné knučanie miešal sa do hluku povíchrice.

Kostolík bol tmavý a smutný. Pri bočných dveroch oproti moru stála do poly porúcaná kaplnka sv. Antona Paduanského. Kaplnka stála osobytne a podobala sa jaskyni.

Ženy zapálily tenunké sviečičky, pokladly ich na oltár a pokľakaly si i s deťmi k nohám Preblahoslavennej Panny Bretanskej. Stareny stály ako bez citu a otupené a rozpomínaly sa na nešťastia, ktoré staly sa dosavád na mori a ktoré počuly. Mladé ženy vzdychaly a ticho plakaly. Vektor a dážď kedy-tedy zatriasly s povybíjanými oblokami. Pri dverách chóra lenivo oháňala sa jedna, na sklepenie kostola zavesená loďka. Bol to rybársky odznak, venovaný Bohu, aby zachránil tento chudobný ľud v ťažkom jeho zamestnaní. Andrej, jediný miništrant potiahol zvonček a pán farár poklonil sa pred oltárom a modlil sa Confiteor.

Asi pol stoletia bol tento úbohý pán farár v Kermarore, tak sa menovala rybárska osada, a ešte nedožil sa tak hrozného času, aký bol dnes. Koľkí že rybári vrátia sa domov z tých, ktorých on krstil a sobášil? A aký zázrak by uspokojil tie matky, vdovy a siroty, ktoré utratia synov, mužov a otcov? S čím by ich vedel nasýtiť a potešiť staručký pán farár, keď aj on je práve tak chudobný, ako hoc ktorý jeho farník? Aj teraz tak smúti, ako aj v kostolíku prítomné ženy a deti. Veď sú to jeho správe zverené ovečky tam na tom búrlivom mori. Na znak smútku vzal na seba fialkovú kazulu, pobúrený v duchu a so slzavými očima stál pri oltáre Pána. V tom ešte hroznejší a prudkejší víchor vial malým kostolíkom. Dvere sa otvorily a v nich zjavil sa starý zvonár bez klobúka, do kože zmoknutý a celý zamazaný, a bez slova ukazoval na more, tam kde sa obzor s vodou objímal.

V dialke na planine rozbúreného mora vidno bolo tri-štyri tmavé body, ktoré raz vyskočily do výšky, raz zase ponorily sa do mora a zas hádzal ich vetor do výšky. Smutok a zármutok opanoval v kostole prítomných, veď kto vie, či to neboly koráby ich milých a či netrápia sa na nich ich oteovia, synovia a bratia? Ženy za sebou fahajúce svoje deti, ponáhlaly sa z kostola ku moru, aby ešte aspoň raz a naposledy videly svojich milých.

Za okamih malý kostolík ostal prázdny a len starý rector, ktorý už ani dobre nevidel, ani nepočul, spieval trasúcim sa hlasom nábožnú pieseň.

(Dokončenie nasleduje.)

Zadovažujte predplatiteľov pre

«Kreštan-a»!

CHÝRNIK.

Letovanie kráľa. Jeho veličenstvo kráľ dňa 2-ho júla odcestoval do Iľfu, kde ostane za dva mesiace.

Rekviem za kráľa Ferdinanda V. Minulý týždeň vydržiavané bolo v Matiašovom chráme rekviem za nebohého kráľa Ferdinanda V., ktorý sa roku 1848. vzdal trónu v prospech svojho synovca kráľa Franca Jozefa I. Na smútočných službách Božích prítomný bol poľný zbrojmajster Üxküll-Ghyllband a celý generálsky sbor. Mesto Budapešť zastupoval hlavný mešťanosta Koloman Fülepp a hlavný kapitán dr. Desider Boda. Rekviem odhavoval pápežský pralát a opát-farár dr. Anton Nemes.

Manévry pred kráľom. Z Klagenfurtu oznamujú, že na tohoročných veľkých manévroch, na ktorých prítomný bude aj kráľ, štýrsko-hradecký 3. vojenský sbor povedie podmaršall Potiorek a innsbrucký 14. sbor arciknieža Eugen. Manévry potrvajú za šesť dní, ale kráľ len za dva dni bude na manévroch prítomný. Kráľ na predostrenie náčelníka generálneho štábu Konráda dovolil, aby hlavný vojenský stán kráľa a vojenské stány správy manévrov boli na inom a inom mieste. Kráľ bude bývať v Klagenfurte a tam sa ubytujú aj arcikniežatá Leopold Salvator a Fridrich, spoločný minister vojny Schönaich, minister rakúskeho landwehru Latschar, hlavný veliteľ rakúskeho landwehru generál Parmann a cudzozemskí vojenski attasé-ovia. Minulé dni došiel do Klagenfurtu veliteľ jazdeckej telesnej stráže gróf Thun v sprievode niekoľkých hlavnějších dvorných úradníkov, aby už teraz porobil potrebné prípravy. Správa manévrov pod vedením náčelníka generálneho štábu Konráda ubytuje sa od Klagenfurtu na 18 kilometrov v Sankt-Weite. Tu bude bývať v budove okresného kapitanátu aj arciknieža Franc Ferdinand.

Zdravotný stav kardinála knieža-primasa. Zo Siófoku oznamujú, že v Balatonfürede letujúci knieža-primas Klaudius Vaszary sa zo dňa na deň zotavuje. Knieža-primas denne robí väčšiu prechádzku a prijíma hosťov. Dľa dosavádných dispozií knieža-primas vo výročitý deň narodenín jeho veličenstva pontifikovať bude na slávnostnej sv. omši.

Vyšinul sa vlak. Vo štvrtok dňa 4. júla v noci o 1. hodine jedon z Debrecína jachajúci nákladný vlak vyšinul sa pri stanici Kaba. Štrnásť železničných vozňov, v ktorých lifrovali volov, sa úplne dolámalo. Jedon železničný zamestnanec utrpel nebezpečné úrazy. Štátne železnice majú následkom tohoto vyšínutia asi stotisíc korún škody. Železničná dráha bola úplne zatarasená, tak že osobnú premávku adržiavali len presadávaním. Vyšetovanie je zavedené.

Obežníky biskupov. Nitriansky biskup Imrich Bende vydal VIII. obežník, v ktorom sdeľuje nariadenie ministra výučby poťahom na výučbu hluchonemých, súčasne odporúča svojim kňazom do pozornosti jubiläum prešporskej svätej Alžbety a odporúča spolok sv. Franca z Regisu, ktorý udeľuje podpory chudobným mladoženichom. — Baňsko-bystrický biskup Farkaš Radnay v VII. obežníku sdeľuje prípis ministra výučby, poťahujúci sa na do života uvedenie zákona o sriadení platu učiteľov a oznamuje súbeh na faru vo Veľkej Slatine (Nagy-szalatna).

Priemyselná výstava v Iglove. V jednom z najstarších a najintelligentnějších spišských miest, v meste Iglove sriadili priemyselnú výstavu, ktorú v deň svätého Petra a Pavla slávnostne zahájili. Výstava sriadená bola v miestnostach tamojšej odbornej školy pre drevený priemysel. Na slávnosti zahájenia výstavy prítomný bol aj minister pravosúdia Anton Günther, krajinský vyslanec mesta Iglova, ktorý zastupoval tu uhorskú vládu. Ministra Günthera vívala na nádraží väčšia deputácia, ktorej rečníkom bol mešťanosta Folgens, ktorý je súčasne aj predsedom výstavy.

Automobil jedneho diplomatu. Len pred niekoľkými týždňami sa stalo, že v Győri niekoľko chlapcov hádzalo kamením do automobila belehradského vyslanca Belgicka Van der Steena. Belgický diplomata oznámil vec policii, kde roztopašných chlapcov potrestali. Z Belehradu oznamujú, že tohoto istého diplomatu aj na okolí hlavného mesta Serbie stihlo podobné dobrodružstvo, ktoré bolo ale ešte o mnoho neprijemnejšie. Minulý týždeň vyslanec Van der Steen urobil výlet na okolí mesta. Keď sa vracal do Belehradu, odrazu viac chlapcov začalo hádzať kamenie do automobilu. Vyslanec vysadol z automobilu a bežal za chlapcami, aby sa dozvedel ich mená a oznámil ich na policii. Keď ich ale dohonil, vtedy dobehli ta aj rodičia chlapcov, ktorí vyslanca do krvi zbili. Van der Steen oznámil prípad policii a ministerskému predsedovi Pašičovi.

Štrajkujúci policajti. Zo Szatmárnémeti sdeľujú, že policajti mesta Nagyvároly pred pár dňami obrátili sa s prosbou k mestu, aby im popravilo plat, lebo že z dosavádneho platu nemôžu vyžiť. Zastupiteľský výbor mesta v sobotu dňa 29. júna pojednával prosbu policajtov, ktorú jednohlasne odmietol. Nato všetci policajti vyzliekli rovnošatu a vypovedali službu. Mešťanosta Štefan Debreceny v telegramme upovedomil ministra vnútorných záležitostí grófa Juliusa Andrásyho o štrajku a cieľom udržania verejnej bezpečnosti prosil vyriadenie policie. Minister hneď sa postaral, aby z Košíc 25 žandárov odcestovalo do Nagyvároly, ktorí hneď aj začali konať policajnú službu.

Oheň. V obci Petrovic (Trencsénpéteri) jedon sedliacky chlapec hral sa so zápalkami a v tom podpálil dom svojich rodičov. Následkom silného vetru chytilo sa aj šesť susedných domov, ktoré všetky zhorely aj s hospodárskymi staviskami. Domy nešťastníkov neboly poistené.

Kráľ na poľovke. Jeho veličenstvo kráľ minulý týždeň v piatok popoludní o 3. hodine šiel na poľovku jeleňov a pri Steinkoli neďaleko Işlu zastrelil jedného jeleňa, ktorý mal 12 parohov. Jeho veličenstvo večer o 6. hodine vrátil sa do Işlu.

Pápežské vyznačenie. Pápež Pius X. cestou päťkostolského biskupa grófa Juliusa Zichyho vyznačil správcu katolíckej präparandie v Budapešti, rytiera Karola Embera, ktorému daroval stredný križ rádu svätého Gregora. Vyznačenie gróf Julius Zichy z príležitosti kongressu katolíckych učiteľov v Päťkostoloch osobne odovzdal Karolovi Emberovi.

Chýry košické. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie po vystátení 5 bohoslovcov za kňazov vybral sa na birmovku, ktorú dňa 1. júla pretrhol, bo dňa 2. júla vydržiavaný bol konkurz, na ktorom prijaté bolo za klerikov 13 absolvovaných študentov zo slolíc: šarišskej, zemplínskej, abaujskej a spišskej.

Chýry zo Spiša. Dr. Alexander Párvy, osvietený pán biskup spišský daroval na ciele spišskej priemyselnej výstavy v Iglöve 1000 korún; lubickým hasičom z príležitosti birmovania dal 100 korún. — V Šmeksi bolo do 19. júna 732, v Nižnom Šmeksi bolo do 22. júna 58 a v Tátralomnici bolo do 23. júna 450 hostí. — V Uloži dňa 23. júna v noci následkom udrenia hromu 3 domy s bočnými staviskami zhorely. — V Krompachu utopil sa triročný chlapec menom Vincent Tell v rieke Hernád. — V Kacvine zriadili teraz druhú učiteľskú stanicu, na ktorú vyvolili diplomovanú učiteľku Emiliu Mittele. — V Richvalde ustanovila dňa 30. júna školská stolica, že bez štátnej podpory sama cirkevná obec vyplní učiteľovi plat až do 1000 korún a sice už 1-ho júla toho roku začnúc. Nasledovania hodný príklad! ako sa treba starať, ako ratovať katolícku školu! Sláva obetivým katolíkom richvaldským!

Pozor na zbraň. V hlavnom meste v Kövér Lajos-ulici v zahrade domu číslo 15. nádenník Michal Dutka z opatrnosti vystrelil svoj revolver, aby sa nedostal do ruky deťom a aby sa nestalo nešťastie. Guľa preletela do zahrady susedného domu, kde sa práve hrala dcérka pravotára dra Ludvika Czöveka. Malé dievča guľa z revolvera na pleci ranila, tak že ho museli odviezť do nemocnice svätého Rochusa. Proti Dutkovi polícia zaviedla vyšetrovanie.

Ušiel z blázincea. Asi pred rokom zaviezli do blázincea na Leopoldovom poli jedného známeho hlavnomestského pravotára Franca Dobosfyho, ktorý na Kigyótéri pod č. 1. mal svoju pravotársku kanceláriu. Dobosfyho odkedy bol v blázinci zavretý, veľmi často navštevovala jedna dáma, s ktorou s dovoľením správy zavše prechádzal sa po zahrade blázincea. Táto neznáma dáma minulý týždeň navštívila posledný raz Dobosfyho, ktorý na to o pár dní zmizol z blázincea a nevedia, kde sa podel. Správa tuší, že pravotár pomocou tej neznámej dámy ušiel z blázincea, ale že jako to nevedeli posavád vypátrať. Teraz aj polícia hľadá z blázincea zmizlého pravotára.

Chýry zo Šariša. Prešov. Vo sviatok sv. apoštolov Petra a Pavla vydržiavala sa veľmi podarená zábava v katolíckom kruhu Rákócziho; zarovnak podarenú letnú zábavu vydržiavalo dňa 7. júla aj remeselníctvo v katolíckom spolku tovaryšskom. — Pri konkurze dňa 2. júla vydržiavanom prijatí boli za klerikov z Prešova nasledujúci študenti: Karol Jaczko, Ján Krizsó a Alexander Dessewffy z Lipian. — *Szinye-Ujfalu.* V obci a v chotári padal dňa 30. júna mocný a hrubý ľahodovec (hrad), ktorý narobil veľkej škody v celom okolí. — *Kissáros.* Mládenec menom Fábian ako v lese drevom naložený voz chcel zastaviť, tak nešťastne dostal sa pod kolesá, že ťažko pokaličený zomrel a dňa 6. júla bol pochovaný.

Obeť svojho povolania. Z Majnafrankfurtu oznamujú, že 27-ročný lekár, asistent profesora Pavla Ehrlicha, menom dr. Ervin Brand minulé dni počas jednej operácie otrávil si krv a následkom toho o pár hodín neskôr zomrel.

Do povetria vyhodенý poštový úrad. Z Petrohradu oznamujú, že pri mestečku Dehlej v obci Lozica teroristi dynamitom vyhodili do povetria tamojší poštový úrad, pri čom mnoho ľudí bolo nebezpečne ranených. Teroristi ukradli z poštového úradu asi 3000 rubľov.

Smrteľný skok. Z Kézdivásárhelyu oznamujú, že jedon z Papolesu pochádzajúci statkár, menom Samuel Imreh chcel odcestovať do Szepsiszentgyörgyju, ale z omylu vysadol na vlak, ktorý šiel do Csikszereďy. Vlak už dosť rýchle jachal, keď Imreh zbadal omyl a vo veľkom zmätku vyskočil z vlaku, ale tak nešťastne, že naskutku zomrel.

Okradený fõišpán. Fõišpána Ladislava Bedyho tieto dni, keď cestoval do viedne, na vlaku okradli. V Nových Zámkoch fõišpán na pár minút vysadol z vozňa a vo vozni si nechal svoju cestovnú žltú tašku. Keď sa navrátil do vozňa, taška už nebola tam. V taške boli krom niekoľko sto korún aj šperky a iné cenné veci. Fõišpán z krádeže upodozrieva jedného vysokého a chudého mladého človeka, ktorý po Nové Zámky s ním cestoval a tam vysadol. Polícia stopuje zlodēja.

Nezdarená defraudácia. Správa občianskeho pivováru v Kõbányi minulé dni jedného svojho praktikanta poslala na poštu, aby tam odovzdal 20.000 korún. Praktikant popoludní prišiel na hlavný kapitanát a tu s plačom rozpovedal, že peniaze ztratil alebo mu ich ukradli. Vec bola nanajvyš podozrivá. Dvaja detektívi čoskoro však ustálili, že praktikant 20.000 korún zakopal v pivnici jedného domu v Aggteleki-ulici a že bájkou o krádeži vymyslel len preto, aby zakryl svoj hriech. Poneváž správa pivováru neoznámila mladíka, tak polícia ďalšie pokračovanie zastavila.

Zunovala život. 13-ročná slúžka menom Maria Mészáros, ktorá slúžila v Budapešti na Francovej okružnej ceste, napila sa ľúhu, lebo vypovedala službu a hneď ju neprepustili. Nešťastnú devu opatrujú v Rochusovej nemocnici.

Mladý zlodej. Viedeňská polícia minulé dni zatkla jedného 13-ročného zlodca, menom Franca Mamdela a jeho brata Alexandra. Dvaja bratia práve chceli vyrabovať výklad jedného obchodu, keď ich policajti chytili. Mladý zlodej behom dvoch rokov spáchal 115 krádeží a ukradol rozličné veci v cene 6500 korún. Polícia a aj súd ho už mnohokrát potrestali a teraz opäť 17 krádeží oznámili proti 13-ročnému zlodcovi.

Zofal si hlavu. Z Bambergu oznamujú, že hroznú samovraždu spáchal jeden pltník, menom Schellhom. Klakol si pred jeden nátoň, na ktorý si položil hlavu a s jednou veľkou sekerou dva razy si zafal do krku, druhý raz zafal tak silno, že mu hlava skoro odpadla od tela.

HOSPODÁRSTVO.

Čo bolí hospodárov?

Hovorí sa, že je povetrie preplnené pušným prachom. Celé vrstvy ľudu stoja jedna oproti druhej. Nezávisť popudzuje ľud k boju. Kapitál a práca boria sa vzájomne, ako keby im šlo o život a o smrť. Robotníci, ktorých bohatí kapitalisti za dlhý čas viac-menej využiteľovali, spamätali sa a začínajú sa brániť. Všade vidieť nespokojnosť a rozhorčenosť, pod čím trpí obyvateľstvo celej krajiny. Vrie to všade, najmä v robotníkoch, a predsa v tomto ukrutnom množstve ľudu, keď každý sa hýbe, hospodári prejavujú chladnokrevnosť a miernosť. To ale netreba tak brať, ako keby sa malým gazdom kto vie ako dobre viedlo. Hej, nemožno im veru závidieť. Je medzi nimi dosť biedy. Aj tu treba napraviť veľké nesvedomitosti, neriady a chyby. Náramné porcie, s ktorými sú malí hospodári obťaženi, z druhej strany všeliakí úžerníci, ktorí na majetky malých hospodárov špekulujú, sú prví utlačitelia hospodárov. Liberálne vlády veľmi dobre sa staraly o seba a o svojich kortešov, ale ľud opovrhly, a keby nebolo kresťanskej ľudovej strany, svevola kadejakých nesvedomitých ľudí aj včul by utlačovala ľud, nuž ale my sme pozbavili liberálov vlády. U nás veru ani jeden liberál nevyslovil sa o sedliakoch tak, ako v nemeckom ríšskom sneme kancelár Bülow, ktorý toto povedal: «Ja opevnenie sedlače držím za hlavnú povinnosť vlády. Nielen mojou, ale úlohou celej vlády je hospodárov, akožto najmocnejší základ ríše, brániť a ich poistiť».

A čo platí v Nemecku, to platí aj u nás. V Nemecku, kde pri hospodárstve svetochýrny priemysel prekvitá, dávno prišli na to, že potrebné je poistiť živobytie malých hospodárov, kdežto v Uhorsku, kde priemysel ešte len detský vek žije, priam najhlavnejší živel

to jest hospodárov zanedbávali liberáli. Koľko je tu práce? Koľko je tých krvácajúcich rán na tele obyvateľstva celej krajiny? Ako prvé padá nám do očí opustená dedina. Odtiaľto pochodí najviac biedy. Z pomedzi pánov, ktorí na dedine bývajú, zriedka ktorí starajú sa o sedliakov, preto hľadajú ľud na nich ako na cudzincov a nemá k nim žiadnej dôvery. Kdežto oni by mali byť vodcami ľudu. Oni by ho mali viesť, brániť, poučať a dávať mu dobré rady. A takto ľud opustený a na seba zanechaný v obeť padá úžernikom. Ide za tým, kto mu čo sľúbi a kto sa mu podlizuje. Socialdemokrati a národnári len takýmto spôsobom vedeli dosiahnuť výsledok a podmaniť si dakoľko okresov. Nuž ale ako vidíme zo skutkov socialdemokratov a národnárov, oni sú len na škodu hospodárom. Rozširujú neveru, nemravnosť, nesvornosť a nepokoje, takže nateraz nenie horších ľudí, ako sú socialdemokrati. A to dá sa rozumieť, lebo človek bez Boha a bez viery nemôže byť spokojný. Tu inšie nepozostáva, len aby sme my kresťanskí socialisti šli medzi ľud a ho privinuli ku sebe. Musíme sa zaoberať s ním, viesť a brániť ho. Tak ako to minister orby Darányi povedal: «Dajme ľudu dobrú radu; dajme mu pomoci bez toho, žeby držal ju za almužnu; nezanedbajme ho nikdy, bráňme ho oproti zákernikom a úžernikom. Dobrobyt chudobného človeka treba nám pozdvihnúť v každom právnom ohlade, lebo len tak nás bude ctíť a milovať a len vtedy bude v nás dôverovať».

Najhoršie je, že hospodára štát následkom liberálnych zákonov zdieľa najnemilosrdnejšie, tak že mu lebo málo alebo nič nezostane. Veľké farchy tlačia úbohého hospodára a musí ich platiť, či má dobrú úrodu, či zlú, či mu suchota, či povodeň, či dúl znivočily jeho nádeje. Mimo stonásobných porcií, platí žandára, eksekútora, fiskála, notára, krádel pisárov, zvonára, hlásnika, hrobára, pastierov, hájnikov, čelaď, assekurácie, reparácie, atď. Po takýchto výdavkoch — doktora, apatekára ani nespomínam — nech probuje voľačo odložiť do špárkassy, alebo si niečo prikúpiť ku gazdovstvu. Pri takýchto okoličnosťach nech sa nikto nečuduje, že Slováci vandrujú do Ameriky. Náš ľud by rád pracoval, lež nemá kde.

Často sa hovorí a píše o tom, aby zemepáni svoje zeme parcelovali a odpredali, alebo do árendy dali malým gazdom. Veľmi dobre. Lenže aj toto využiteľujú všeliakí nesvedomití špekulanti, oni prevádzajú parcelovanie, aby mohli zdieľať chudobného hospodára. Takéto banky a spoločnosti výborne znajú, ako treba lacno kúpiť a draho predáť. Ide to na kožu chudoby. Jedna čiastka Uhorska je v rukách árendášov. Títo očividome bohatnú. Ako by aj nie? Vo veľkom kupujú, teda lacno prídu k zemi. Takýto veľký árendátor dostanú joch dobrej a úrodnej zeme za 10—20 korún, kdežto malý hospodár rád je, keď môže vyarendovať kúštik zeme pod zemiaky alebo pod jačmeň za 40—50 korún. Mnoho razy ani za väčšie peniaze nedostane. Tak je to u nás. Jednotliví bohatnú, milliony však zostanú zožrákami.

Dal by Pán Boh, aby zemepáni zaujali sa za chudobný ľud. Bárš by počuli žaloby malých hospodárov a bárš by im dali hodnej pomoci.

Veľmi nivočia našich hospodárov rozliční úžerníci, buriči a agenti, ktorí strežú na ľud, ani tyger na korisť. Obsnújú neumelý ľud sladkými rečami, ešte aj s tým ohavným cigáňstvom sa opovážia ľudu predstaviť, že ich Boh poslal, aby pomáhali Slovákom, a úbohý sedliak len neskôr zbadá, ak hrozne ho oklamali nesvedomití kaukleri.

Nivočí ďalej úbohú Slovač opilstvo. Toto je pôvodom všetkého zlého, cíti to aj ľud, ale natoľko je ponorený v tejto náruživosti, že si napomenutia vôbec ani len nepovšimne. To budú opravdoví osloboditelia ľudu, ktorí odučia ho od opilstva. A ako korhelica, tak práve aj pravoty zobračia a ničia Slovákov. Jak by bolo dobre keby zadržali ten prikaz Boží: «Miluj bližneho svojho». A tiež by sa mali držať príslovia: «Múdrejší ústúpi». K mnohým nešťastiam, ktoré kalia život chudoby pripojilo sa aj národniarstvo. Ono podelilo Slovákov na stránky a tieto hľadajú na seba ako dravé zvery. Či by nebolo lepšie v pokoji a vo svornosti prebývať? Spoločne pracovať jedon za druhého a spoločne brániť kresťanstvo? Nuž aje vysokomyselnosť chcela boj. A tento obanuje najviacej len Slovač. *Gazda.*

DOPISY.

Jablonic.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Krestane».

O našej obci nemôžem včul nič radostného napísať. Jedno, čo mňa a každého horlivého katolíka u nás tak veľmi bolí, je to, že aj v našej dedine nachodí sa dakoľko ľudí, čo idu za luteránskym «Týždenníkom» a za skalickými novinami, ktoré o sebe falošne píšu, že sú katolícke, čo im ale nikto neverí. Luteránsky «Týždenník» je u nás poriadnym ľudom len z toho známy, že nezkúsený ľud ku socialdemokratom vábi a že v každom čísle tupí biskupov, katolíckych kňazov a všetky vrchnosti priam tak, ako to socialdemokrati robia. Najviacej sa prehrešuje luteránsky «Týždenník» aj skrze to, že jednoducho o sebe píše, že ako on dobre chce našemu ľudu. Toto je ale hlúpe cigáňstvo, ktoré každý ľahko nahliadne. Luteránsky «Týždenník» chce dobre, ale len sebe samému; chce, aby náš ľud zaň platil a svevoľne sa otravoval tým jedom, aký v každom čísle svojim čitateľom podáva. Slovenský ľud ale mal by sa

už raz svojho lepšieho rozumu lapíť a keď kupuje tú otravu, to nech ju dáva potkanom a nech ju neužíva sám. Luteránsky «Týždenník» sa nehodí pre poriadneho kresťana a katolíka.

Povie ale volakto, veď katolíci majú skalické noviny, na týchto stojí napísané, že sú katolícke. Dajte mi pokoja s takým katolíctvom. Ako by ony mohli byť katolícke, keď priam tak tupia biskupov a našich kňazov, ako luteránsky «Týždenník». Za to, že uverejňujú sv. evanjelium na nedele, sú ešte nenie katolícke. Aj to robia celkom naopak. Na kazateľniciach naši duchovní iné sv. evanjelia čítajú, ako stoja tam v tých skalických novinách. Klamú teda slovenský ľud ešte aj s takou vážnou vecou, ako sú sväté evanjelia. Nech teda slovenský ľud v žiadnom ohľade neverí tým falošným prorokom a nech sa odvráti od nich, kým nebude neskoro.

Druhé, o čom chcem písať len na krátko, je to, že dňa 16. júna o 9. hodine večer bol u nás požiar. Zhořely 4 domy. Dvaja z nešťastných vyhorelcov boli poistení proti ohňu, dvaja chudáci ale nie. Šťastie, že je naše panstvo veľmi dobrosrdečné ku chudobe. Dokázalo sa to aj včul, bo úbohí pohorelci všetko drevo, čo potrebujú ku vystaveniu domov dostanú od nášeho panstva. Len nesvedomití a zlomyseľní ľudia búria ľud proti pánom.

Ludák.

Leszété.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom «Krestane».

Za povinnosť si pokladám na vedomie dať kresťanskému obecenstvu, že vo sviatok sv. apoštolov Petra a Pavla mali sme u nás zriedkavo peknú slávnosť. Odbavovali sme totiž v tento deň odhalenie podobizne nášeho všestranne vrelomilovaného a o našu obec v každom ohľade veľmi zaslúženého farára prevelebného pána Justína Bieliczky. Veľmi pekný maľovaný obraz, ktorý predstavuje pána farára dal vyhotoviť náš pán kaplán Ludvik Petrás. Ku slávnosti odhalenia viedli nášeho pána farára z farského bydlia viacej duchovných, správa potravného spolku, predstavenstvo obce a mnostvo ľudu v sprievode do gazdovskej miestnosti. Ako oslavovaný pán farár vstúpil do siene, kde sa slávnosť odbavovala, lesetická muzika hrala pápežskú hymnu. Pán kaplán zahájil potom slávnosť peknou rečou, v ktorej najprv označil účel slávnosti odhalenia podobizne pána farára a potom spomenul zásluhy oslavovaného, aké si poľahke svojich veriacich nadobudnul, tak v duševnom ako v telesnom ohľade. Vyzdvihol medzi iným rečník aké spolky založil náš pán farár počas jeho účinkovania u nás. Spolok sv. Ruženca, ako i spolok Božského Srdca Pána založil nám oslavovaný pán farár. Roku 1906. v decembri mali sme sv. missie, ktoré neminuly bez veľkého úspechu pre našu obec a toto dielo je tiež jedna z veľkých zásluh vrelomilovaného pána

duchovného našeho. Pred 9. rokami založený bol u nás spolok úverkový, potom spolok potravný, spolok gazdovský, spolok mládenecký. Spolkov týchto pôvodcom je horlivý a v prácach neunavený náš pán farár. O mimoriadnej účinnosti oslavovaného svedčí i to, že nám pre spolok potravný a pre spolok gazdovský sriadil dal peknú budovu. Veľmi dobre poznamenal v jeho reči pán kaplán, že kolkokrát pohliadneme na obraz oslavovaného pána farára, aby sme sa na veľké zásluhy jeho rozpomínali nielen my, lež i všetci naši potomci ešte i vtedy, keď z dopustenia Božieho bude už v hrobe odpočívať. Reč pána kaplána hlboký dojem urobila na všetkých prítomných. Po pánu kaplánovi v mene obce vyslovil vďaky oslavovanému miestny pán notár. Konečne pozdravil príležitostnou rečou pána farára malý chlapec, na čo všetci prítomní jednohlasne volali mu na slávu.

Oslavovaný pán farár poďakoval sa na to obci, pánu notárovi, pánu kaplánovi, pánu organistovi, borovskému a pobeďimskému pánu farárovi za oslavovanie a podporu pri jeho účinkovaní za duševné a hmotné blaho ľudu, za ktorý pracovať, o jehožto dobrobyt starať sa neprestane, kým ho Boh živíť bude. Slávnosť zakončil peknou rečou pán farár pobeďimsky.

Keď ku zakončeniu môjho dopisu všetkým velebným duchovným prajem tak povďačný a uznanlivý ľud ako je náš a všetkým obciam tak spravodlivého a horlivého pána duchovného, ako my máme, z hĺbín srdca vyvolávam: Nech žije Justin Bieliczky!

Výborník potravného spolku.

Zboró (Šariš).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Krešťane».

Nemôžem sa zdržať, aby som v krátkosti neopísal ten veľký a krásny deň, ktorého sme sa my zborovskí farníci dožili. Bol to deň 4 júla. Dňa 3. júla navštívil nás osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie a obyvateľstvo celej Zborovej uvítalo ho s tou najväčšou úctou a slávnosťou. Zvlášte krásne bolo privítanie pred domom nášho katolíckeho čítacieho kruhu a potravného spolku ako aj pred kostolom, kde osvieteného pána biskupa v mene celého národa pozdravil veľzaslužený náš duchovný pán Jozef Vaskó. Dňa 4. júla po kázni, ktorú držal sám osvietený pán biskup v slovenskom jazyku, prijalo sviatosť birmovania 935 duší. Po zakončenom udeľovaní sviatosti birmovania vystúpil na kazateľnicu pred kostolom postavenú prevelebný pán Barnabáš Tost, kňaz biskupského dvoru a rodák zborovský a držal pod holým nebom kázeň, po ktorej viac ako 2000 duší na kolenách kľaciac zložily do rúk osvieteného pána biskupa verejný sľub, že kresťanskú striezlivosť a miernosť zachovávať budú. Pri obede bol osvietený pán biskup s velebným duchovenstvom a so svetskými páni v pohostinnom dome na-

šeho pána farára. Po obede navštívil osvietený pán biskup krajinského vyslanca okresu zborovského a horlivého člena kresťanskej ľudovej strany pána dr. Michala Artima v susednom Becherove, kde ho tak pán ablegát ako aj celý grécko-katolícky národ prijal s najhlbšou úctou a s najväčšou radosťou. Potom pokračoval osvietený pán biskup v birmovnej ceste a išiel ďalej do Hrabova.

Eudák.

Výhlady na žatvu.

Dľa zprávy hospodárskeho spolku krajinského od 4. júla po jednotlivých stranách krajiny výhlady na žatvu sú nasledujúce:

Arad. Následkom veľkých horúčostí raž dozrela a začali ju žať; miestami žnú už aj jarný jačmeň. Jariny stoja dosť dobre.

Baja. Veľká horúcosť a suchota. Raž žnú, málo krížov, lež plné klasy, pšenica trpela od horúčosti, bude ľahká, ovos sa môže popraviť, kukurice stoja najlepšie.

Debrecín. Žatva započatá pri pohodlnom počasí, miestami narobila škody hmla a hrdza. K očakávaniu prostredná úroda.

Győr. Žatvu začali. Jarinám škodily horúčosti.

Kaposvár. Veľké horúčosti a sucho veľmi zle účinkovali, raž ešte menej trpela ako pšenica. Raž žnú. Dážď je veľmi potrebný.

Kassa. Horúcosť škodila obilii, miestami vystupuje hrdza.

Nagybecskerek. Vo veľkých horúčosťach klasie pred časom doziera, vädne, zrno schne, 10—15 percentov prázdneho klasia. Vystupaje čierna hrdza. Doterajšia škoda jeden metrický cent na jutre. Až horúčosti ďalej potrjavajú, pšenice musia sa pred časom zkosiť. Kukurica dobre stojí.

Nagykanizsa. Raž žnú, 1 jutro dáva 7 metrických centov. Pri pšenici miestami ukazuje sa chrobač. Dážď je veľmi potrebný.

Nagyszentmiklós. Žatvu začnú koncom týždňa. Horúčosti sú veľké. Na jariny potrebný je dážď. V pšenici a raži slabá úroda.

Nyiregyháza. Žatvu začali, pre veľké horúčosti je obilie riedke s krátkou slamou, krížov je málo.

Nyitra. Raž skoro všade dozrieva a behom týždňa začnú žatvu. Pšenica a jačmeň sú ešte zelené. Od sviatku Petra a Pavla je horko a sucho. Repa potrebuje dažďa.

Pápa. Žatva sa počala, čas je pohodlný. Obilie je pekne vyvinuté.

Pancsova. Horúcosť a hrdza veľkej škody narobily v pšenici. Žatva sa začína. Kukurica veľmi pekne stojí.

Szatmár. Ozimný jačmeň začínajú žať, budúceho týždňa začnú žať všetko obilie. Výsledok žatvy bude slabý. Dohaň a vinice sa pekne ukazujú.

Szolnok. Očakávajú dobrú úrodu. Žatvu začali.

Temesvár. Úroda je zlá, bo hrdza mnoho škody narobila. Počasie je horúce.

Versecz. Velké horúčosti zkazily pšenicu aspoň o 25 percentov. Ovos a kukurica sú pekné.

Zalaegerszeg. Žatvu začali. Horúčosti veľmi škodily obilii. Úroda je zlá, podobne aj krma. Vinice sa pekne ukazujú.

Zenta. Hrozné horúčosti veľmi škodily obilii.

Rozmary a žarty.

Pekná spoločnosť.

Matka (k svojmu synovi): Ale Janko, s ktorým starým darebákom si sa celú noc potlkal?

Janko: Bol som s otcom.

Nič dobrého.

Prvý priateľ: Kto ti to píše?

Druhý priateľ: Brat, ktorý sa práve oženil.

Prvý priateľ: A čo dobrého ti píše?

Druhý priateľ: Nič dobrého píše o svojej žene.

Znal svojich ľudí.

Dvaja známi prišli spolu do hádky a počali si nadváť a jeden druhého menovať oslom a somárom. Tretí, ktorý ich chcel zmierniť započal reč takto:

— Máte oba pravdu ... ale ...

Vadiaci sa pozreli sa seba a sa pomerili.

Na ulici.

Pán (ku chlapcovi): Chlapče, ako ňa volajú?

Chlapec: Ako otca.

Pán: A jako že volajú otca?

Chlapec: Ako mňa.

Pán: Nuž to je pravda, ale keď ňa volajú na príklad ku obedu, jako volajú na teba?

Chlapec: Oj na mňa nikdy nevolajú; ja prídem sám od seba ešte pred zvonením.

Výchova.

Skupáň (k deťom): Ktorý z vás nechce večeru, dostane 10 halierov.

— Ja, ja! — ohlásily sa všetky.

A skupáň ráno takto riekol k deťom;

— Ktoré mi nedá nazpät tých 10 halierov, nedostane fruštík.

Praktický pytač.

Mladý človek takto sebe hútal:

— Dneská požiadam pána X. o ruku niektorej z jeho dcér. Bude-li dobrej vôle, budem pýtať tú najmladšiu, bude-li omrzlý, budem pýtať tú najstaršiu.

Spisy redakcii zaslané.

Strom Serafický. Mesačník pre údov III. rádu sv. Františka a Armády sv. Kríža. Zodpovedný redaktor a majiteľ Karol Zsekó, farár jablonický (Nyitra-Jablonicz).

Predplatné na celý rok 1 koruna 50 halierov. Predplatky a dopisy sa zasielajú: Redakcia «Strom Serafický» Nyitra-Jablonicz. S povolením cirkevnej vrchnosti v Ostrihome.

Kráľovna sv. Ruženca. Mesačné sošity. Vychádzajú na 1. v každom mesiaci. Predplatná cena na celý rok 80 kr. (160 halierov). Sostavuje Stefan Pironcsák v Jablonke (Orava), na ktorého sa majú zasielať predplatné peniaze, alebo milodary na vydávanie týchto sošitov venované. Hlavný spolupracovník: Andrej Šujan-ský-Bucsek.

Posol Božského Srdca Ježišovho časopis, obrazmi okrášlený k rozmnoženiu úcty božského Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave (prešporská stolica) mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 koruna 60 halierov. Pre Ameriku 3 koruny. Pre Rusko 2 koruny 50 halierov

Obradoslovie (Liturgika) čili učenie o svätých obradoch Cirkve katolíckej pre katolícke dietky. Spísal Fr. Richard Osvald, kňaz arcibiskupstva oktrihomského. So schválením najdôst. ordinariatu ostrihomského. Trete illustrované vydanie. Nákladom Spolku sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave (Nagyszombat) 1906. Cena tvrdoviazaného výtisku 50 halierov.

Sviatosť birmovania, pre birmovancov. Napísal dekan a farár dr. Jozef Janda (Csermend, u. posta Kis-Vicsáp, Nyitra megye). 32 strán. Cena 10 halierov. Vrele odporúčame.

Slovenský a maďarský a maďarský a slovenský slovník, sostavil dr. Adolf Pechány, vo dvoch sväzkoch. Oba sväzky, ktoré už byly veľmi potrebné, vydalo knižkupectvo Vilhelma Lauffera (Bratia Révai, literárna účastinárska spoločnosť.) Cena je ľavná. Každý sväzok osobito broširovaný stojí 2 koruny 50 halierov, v plátne viazaný 3 koruny 20 halierov. Obidva sväzky spolu broširované 5 korún, v plátne viazané 6 korún. Objednávky nech sa zasielajú na adresu: Révai Testvérek. Irod. Intézet r. t., Budapest, Üllői-ut 18. sz.

Slovenský divadelný ochotník. Usporaduje A. Halaša. Sväzok XXVIII. *Soľ nad zlato.* Slovenská povest v 6. obrazoch od V. B. Plumlovskej. Preložil Andrej Halaša. Turčiansky Sv. Martin. Tlačou a nákladom Knižtlačárskeho účastinárskeho spolku. 1907. Spevy upravil Bl. Bulla. Sirán 64. Cena 60 hal.

Nový pravotár. Za našeho času sotva jest nemilšieho zamestnania nad pravotárstvo. Chudobný človek bársčokoľvek vystojí, len to nie, aby sa o ochranu ku pravotárovi obrátil. Samo sebou sa rozumie, že toto nie je bez príčiny. Dnes vždy viac a viac ubýva počet tých pravotárov, ktorí z oduševnenosti a nie z puhej špekulácie a dychtivosti za bohatstvom, práva ľudu by bránili. Práve preto tým vzácnejší je dobrý pravotár za našeho času. Takéhoto dobrého, za ľud oduševneného pravotára chceme odporúčať našim bratom. — Úradný orgán vrele odporúča kresťanským socialistom pravotára Gejzu Lakatoš, ktorý je predsedom družstva kresťansko-

sociálnych kruhov, a v minulé dni otvoril svoju kanceláriu v Budapešti (VIII., Mária-u. 11.). Za skvele vybavené učenie svoje je od Jeho Jasnosti s diamantovým prsteňom vyznačený, čo je pevnou zárukou jeho rozumnosti a obozretnosti. Doterajšie účinkovanie jeho nápisuje, že bude — jako jedon z najprvších kresťanských socialisov našich — neohrozeným obrancom a zastupiteľom ľudu. Chudobný človek často máva jednodruhú záležitosť v hlavnom meste Budapešti, nech sa tedy s celou dôverou obráti ku pánu pravotárovi Gejzovi Lakatošovi.

Odkazy redakcie.

P. M. Cs. B. Sz. O veľmi pekne a užitočné novinky prosíme len pod tou adrešou písať, aká je v zaslaných spisoch udaná.

P. Š. A. K. To sa nedá urobiť, o čom vo vašom ctenom liste píšete.

Dopisovateľ. Nagyszombat. Pekne od vás, že s pozornosťou sledujete účinkovanie známeho národnárskeho vyslanca. Že ste s jeho interpelláciami nenie spokojný, za to nikto nemôže. On je s nimi spokojný, prednáša ich, ako vie, priam tak, ako keby bol na trhu v Trstenej. Čo o vašom Ivánkovi píšu, že vraj bodnul «niport», to už nenie pravda, veď bodnul, ale s interpelláciou Jozef Horváth Skyčáka.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok 4 koruny
na pol roka 2 koruny
na štvrt roka 1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tých ctených predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám výšoznačené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 9. júla.

Úradne značené priemerné ceny za 100 kilogramov.
Pšenica: tiská K 21·05—22·55, peštianska K 20·80—22·10, stolno-belehradská Kor. 21·00—22·55, hanátska K 20·50—21·70. — **Raž:** K 16·15—16·50. — **Jačmeň:** na krm K 13·80—14·40. — **Ovos:** prvotriedny 15·75—16·00, druhotriedny 15·35—15·70. — **Kukurica:** K 12·00—12·20
Repica: K ————. — **Proso:** K 10·00—10·50.

Múka:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	33·00	32·00	31·00	30·00	29·00	28·00	27·00
			č. 7	7½	8		
			K	25·00	23·00	19·00	

Drobné otruby: K 11·80, hrubé K 11·80.

Ďateľinové semä: lucerna (prima) K 92·00 do 120·00 za 120 kilogr.; ďateľina K ———.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 4·00—4·40, žlté K 4·60—5·00 za 100 kilov.

Strova: Veľká biela fazuľa (bôb) K 18·50—19·50, tarkavá K 18·00—18·50. — **Hrach** lúpaný: K 24·00 do 42·—. — **Šošovica**, veľká čistá: K 74·00—82·00. — **Koňopné semä:** K 25·75—27·00. — **Ľanové semä:** prima K ————. — **Rasca** (kmín): 87·00—89·—. — **Mak:** K 86·00—88·—. — **Ladník:** K ————. Všetko po 100 kilogr.

Koloniálny tovar: **Cukor** v klobúkoch K 76·00 do 77·50, kockový K 78·50—79·50, žltý K 77·00—77·50 za 100 kilogr.

Petrolej: Fiumánsky kríšťalový K 41·00, fiumánsky White-Star (***) K 34·00 za 100 kilogr.

Lekvár: srbský K 26·50—27·00, bosenský K 46·50 do 47·00 za 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K 30·00—30·50, srbské (100 kusové) K 29·00—30·00.

Sviňská masť: budapeštianska K 152·00—153·00.

Slanina: vidiecka K 000·00—000·00, mestská 4 kusová K 128·00—129·00 za 100 kilogr.

Špiritus: Rafinovaný odanený vo veľkom K 153·00 do 158·00. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 48·00—48·50.

Vajcia: prima uhorské K 62—63, podlejšie K 50 do 60 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Maslo: k čaju K 2·00—2·10, k vareniu K 1·10—1·20, syr 10—12 h., všetko v kilogrammoch vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy k pečeniu K 6—10; kurence k smaženiu K 1·40—1·60, kurence k pečeniu K 2·20—2·30, sliepky na polievku K 3·20—4·00 za jeden pár.

⚡ Pozor! ⚡

Hodinky s retiazkou.

len za kor. 2·50

len za kor. 2·50

dostane každý skvostné, gloria strieborné vačkové hodinky systému Roskopf s patent anker strojom, idú 30 hodín so záruka 2 rokov, s primeranou panciel retiazkou len kor. 2·50, 3 kusy s retiazkami 7 korun. — S poštovou dobierekou zasiela sklad svajcarských hodin

S. URBACH,
Krakov číslo 24/I.

Francková : zvláštnosť :**„Perlové žito“**

jest najlepšia obilná káva,
silnej vône,
v chuti zrnkovej káve podobná,
vzhľadne zaobalenie.
čisté výroby

Pečlivú prípravu zaručuje:

Henrika Francka synova.

Malá dávka pravej : **Franckovej** :
prilohy ku káve

dodáva „perlovej žitnej káve“
plnejšiu chuť,
krásnu zlatohnedú barvu!

Pravá
len s touto
ochrannou
známkou :

a s
menom
Franck

Oznam.

Dňa 12. augusta bežiaceho roku ráno o 9-tej hodine, bude sa v Radošine na obecnom dome predávať volakedajší Krajšovicsovárszky, na včul ale nitrianskému biskupskému pántstvu patriaci majetok, jak v Radošine tak v Bzinci, v menších parcelách, ktoré dohromady 110 uhorských honov (jochov) činia po 1200 kvadratných siah. Kolko každá parcella obsahuje a jaku má cenu dozvedeť sa môže každý na obecnom dome, alebo u pána uradnika biskupského pántstva. — Vtom istom čase predávať sa bude aj materiál z jednej pajty. Jak tento materiál, tak aj výš menované role predávať sa budú len cestou verejnej licitácie.

Úradnictvo pántstva.

Pri objednavkách na naše
ohlasy, prosíme odvolávať
sa vždy na náš časopis.

Najmilostivejšia pani,

viete Vy, prečo pri nakúpení
prídavku zreteľne meno
•Kathreiner• máme spomnúť?

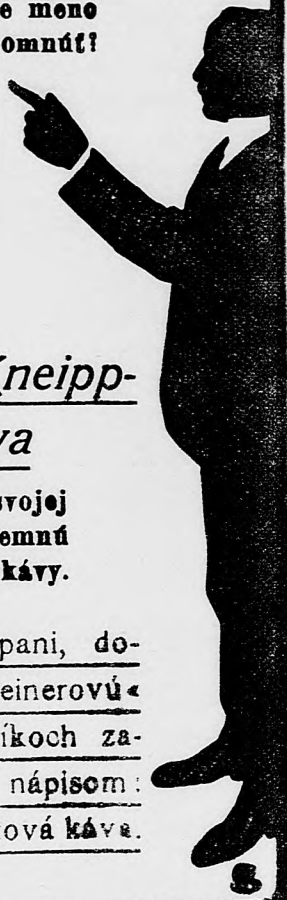
Lebo ináč sa ošialľme a
iný napodobňujúci balík
nám dajú, ktorá všetky
významnosti •Kathreiner-
ovej• ohlušuje!

Lebo len

Kathreinerova Kneipp-**Malátová káva**

dodáva následkom svojej
zvláštnej výroby priemnú
vôňu a chuť bôbkovej kávy.

Dohliadajte, milostivá pani, do-
konále, aby ste »Kathreinerovú«
len v originálnych balíkoch za-
pakovanú dostala s nápisom :
Kathreiner Kneipp-Malátová káva.

Stefan Kucharek

stolarsky majster v Žiline
(Zsolna) vyznačený na via-
cej výstavách, shotovuje
všetky izbenné náradia,
kostolné zariadenia, oltäre,
lavice atď.; do kaviarne
biliardy a ine stolarske
práce dla kresby.

**Ozنامi prijíma
administracia****„Krestan“**

■ ■ Budapest, ■ ■
Szentkirályi-u. 28.

Lacné české perie.

5 kilo nové
tmavé driapané
12 kor.

Biele mäkké,
jak páper 18
kor.— 24 kor.

Biele ako snah
mäkké ak páper, driapané 30
kor. 36 kor. Rozposielanie s
dobierkou franco; zamenenie a
nazpät prijati je pod touti vynim-
kou dovolenější sa poštové
útraty vynahradia. — Benedikt
Sachsel, Lobes Nr. 135 (pošta
Pilsen Cechy.)

Prijmem

troch strojvedúcich (mäši-
nistov) do mlatby, môžu
byť aj skušani kuriči, ktorí
sa v mlatbe dobre vyznaju
Kováčskych, zamočnických
pomocníkov za kuričov. —
Plat dla dohovoru. Ďalej
silnejších chlapcov za
učňov.

Anton Daubner,
dorabateľ rolnických strojov v
Prievidzi (Privigye).

Žiadajte si cenník

Zdarma a bezplatne zašlem môj, v slovens-
kej reči, bohaté ilustrovaný cenník, ktorý viac
než 3000 obrazov obsahuje rozličných hodín,
zlatých a strieborných predmetov ako aj hu-
dobných nástrojov. — Svajcarsko pôvodný sys-
tem Roskopf patent K 5, Registrované «orel»
Roskopf nikel remontoar K 7.

I. hodinová fabrika cis a k. dvorný doposielateľ
Hans Konrád Brűx No. 400 (Česko.)